

Filozoficzne wyzwania współczesnej medycyny

Filozoficzne wyzwania współczesnej medycyny – to czwarty z referatów wygłoszonych na konferencji. Został przedstawiony przez **Kazimierza Szalątę – doktora filozofii i etyki (Instytut Filozofii UKSW), prezesa Fundacji Polskiej im. Raula Follereau.**

Referat rozpoczął się podkreśleniem aktualności potrzeby refleksji nad obecnością filozofii w medycynie. Potwierdzeniem tej potrzeby stał się chociażby ostatni wyrok sądu w Katowicach w znanej i szeroko komentowanej sprawie Alicji Tysiąc. Ponadto jako punkt wyjścia dalszych rozważań, dr Szalata przywołał pytanie, jakie zostało mu niedawno zadane przez dziennikarkę : „Dlaczego mówić o filozofii w medycynie? Czy nie jest to zbiorowa obsesja katolików? Następnie została przedstawiona historia obecności filozofii w medycynie, z podkreśleniem postaci Hipokratesa jako tego, który już w starożytności odmitologizował medycynę i jako pierwszy nadał jej status racjonalnej nauki. Dzięki temu, w późniejszych wiekach, obok katedr filozofii i teologii, medycyna pojawiła się na uczelniach, a przy kościołach katedralnych zaczęto budować szpitale. Jak podkreślił prelegent, przez całe stulecia medycyna wciąż nie potrafiła sobie poradzić z wielkimi epidemiami. Wraz z rozwojem medycyny eksperymentalnej (diagnostyka, szczepienia) na przełomie XIX i XX wieku, malejący zachwyty nad jej osiągnięciami szedł w parze z rosnącym niepokojem filozofów (Claude Bernard). W Polsce również wskazywano na konieczność powiązania medycyny z metodologią, logiką, etyką (Władysław Biegański). Jednak prawdziwą falę nowych zagrożeń i problemów przyniosło ostatnie 50-lecie a wraz z nim wejście w epokę totalnej medykalizacji, które także spowodowało oswajanie się ze złem, jakim jest uprzedmiotowienie życia. Tym zjawiskom towarzyszyło zastąpienie blisko 2000 - letniego pojęcia *etyka lekarska* terminem *bioetyka*. Co więcej, bioetyka, zdaniem dr Szalaty, jest wciąż kojarzona głównie z wymiarem biologicznym życia. Dla wszystkich obecnych na konferencji niezwykle cenną była informacja o niemal zupełnym zniknięciu z medycyny europejskiej przysięgi Hipokratesa. Jednak fundamentalną i coraz bardziej nagłą potrzebą filozofii w medycynie staje się dziś wyjaśnianie *sporu o człowieka i jego rozumienie*, a najważniejszym pytaniem - *kiedy człowiek zaczyna się i kiedy kończy?* Ponadto został podkreślony fakt, iż obecny papież - Benedykt XVI z niezwykłą ostrością zwraca uwagę na nieużyteczność praw człowieka bez wiedzy o człowieku oraz zachęca do większej refleksji nad wartością życia jako każdorazowego daru (danego przez Boga, naturę, rodziców). Jeżeli życie człowieka jest darem, to zobowiązuje i zasługuje na szacunek. Akcentem kończącym referat było

stwierdzenie, iż pomimo wzrostu wiedzy o życiu ludzkim, pozostaje ono wciąż tajemnicą. Z pewnością biorącym udział w konferencji zapadł w pamięć apel, aby *odróżnić tajemnicę od niewiedzy* – jest to także *wyzwaniem filozofii w medycynie*.

kl. Piotr Daszkiewicz